

Suvestinė redakcija nuo 2020-10-06 iki 2020-11-03

Įsakymas paskelbtas: TAR 2016-03-10, i. k. 2016-04549

Nauja redakcija nuo 2020-10-06:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS
ĮSAKYMAS**

**DĖL KOMPLEKSIŠKAI TEIKIAMŲ PASLAUGŲ ŠEIMAI 2016-2023 M. VEIKSMŲ
PLANO PATVIRTINIMO**

2016 m. kovo 10 d. Nr. A1-133

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ 1.6.9 papunkčiu, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 17 d. nutarimu Nr. 892 „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 8.9.1 ir 8.9.2 papunkčiais, ir siekdamas plėtoti kompleksiskai teikiamas paslaugas šeimai, gerinti šių paslaugų prieinamumą ir kokybę:

1. Tvirtinu Kompleksiškai teikiamų paslaugų šeimai 2016–2023 m. veiksmų planą (pridedama).
2. Pavedu šio įsakymo vykdymo kontrolę viceministrui pagal veiklos sritį.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Algimanta Pabedinskienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro
2016 m. kovo 10 d.
įsakymu Nr. A1-133

KOMPLEKSIŠKAI TEIKIAMŲ PASLAUGŲ ŠEIMAI 2016–2023 M. VEIKSMŲ PLANAS

Pakeistas priedo pavadinimas:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kompleksiškai teikiamų paslaugų šeimai 2016–2020 m. veiksmų planas (toliau – Veiksmų planas) nustato šeimoms kompleksiškai teikiamų paslaugų tikslą, uždavinius, laukiamus rezultatus, pagal Veiksmų planą finansuojamiems projektams taikomus reikalavimus, jų vertinimo kriterijus, įgyvendinimą ir finansavimą, siekiant padėti šeimoms derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus, užtikrinant vaikų priežiūros paslaugų prieinamumą, stiprinant šeimos galimybes spręsti krizines situacijas, tobulinti pozityvios tėvystės įgūdžius, mažinant socialinę atskirtį.

2. Veiksmų plane Vartojamos sąvokos:

2.1. **Bendruomeniniai šeimos namai** – savivaldybės teritorijoje veikianti savivaldybės įstaiga ar nevyriausybinių organizacijų, kuri koordinuoja, organizuoja ir užtikrina Veiksmų plano 25 punkte nurodytų paslaugų teikimą šeimoms, teikia informaciją apie visas savivaldybės teritorijoje teikiamas paslaugas šeimai, tarpininkauja tarp paslaugų teikėjų ir gavėjų;

2.2. **kompleksiškai teikiamos paslaugos šeimai** – vienos ar kelių rūšių paslaugos, skirtos šeimai įgalinti, t. y. šeimą palaikančioms ir pozityvią jos raidą užtikrinančioms socialinėms, psichologinėms, saugumo galimybėms stiprinti;

2.3. kitos Veiksmų plane vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme vartojamas sąvokas.

3. Veiksmų plano įgyvendinimo laikotarpis – 2016–2023 metai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

3¹. Pareiškėjais gali būti – savivaldybės administracija ir (ar) Europos socialinio fondo agentūra (toliau – ESFA) (toliau kartu – pareiškėjas).

Papildyta punktu:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

4. Veiksmų planas įgyvendina Šešioliktosios Vyriausybės 2012–2016 metų programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 3, 133, 139, 171 punktus ir Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 8 punktą, 9.4 ir 18.1 papunkčius, kuriuose pabrėžiama paslaugų, mažinančių darbingo amžiaus žmonių (ypač moterų) riziką iškristi iš darbo rinkos dėl vaikų ar kitų asmenų, kuriems reikia globos, priežiūros, plėtra bei pagalba šeimai, socialinių, psichologinių ir kitokių paslaugų šeimoms

plėtra bei kokybė.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

5. Veiksmų planas atitinka 2014–2020 metų Nacionalinės pažangos programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482 „Dėl 2014–2020 metų Nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“ (toliau – Pažangos programa), 2 prioriteto „Veikli ir solidari visuomenė“ nuostatas gerinti asmens (šeimos) gyvenimo kokybę, stiprinti socialinę sanglaudą ir užtikrinti visiems lygias galimybes bei šios programos 2.1.1 papunkčio uždavinį „Siekti vaiko ir šeimos gerovės, stiprinti ir saugoti visuomenės sveikatą“.

6. Veiksmų planas parengtas atsižvelgiant į Europos Tarybos vaiko teisių strategiją (2012–2015), patvirtintą Europos Tarybos ministrų komiteto 2012 m. vasario 15 d. (CM(2011)171). Strategija numato draugiškos aplinkos sukūrimą vaikams socialinėje, teisinėje, sveikatos ir švietimo srityse bei paslaugų teikimą vaikui ir šeimai. Veiksmų planas taip pat atitinka 2016–2021 metų laikotarpiui rengiamą naują Europos Tarybos Vaiko teisių komiteto vaiko teisių strategiją (DECS-ENF (2015) 2 rev. 2), kurioje išskiriamos vaikų lygiateisiškumo, dalyvavimo, gyvenimo be prievartos ir smurto, draugiškos teisinės sistemos bei vaikų informacinių technologijų aplinkoje prioritetinės sritys, paremtos vaiko teisės į gyvenimą ir vystymąsi, dalyvavimo, būtinybės būti išklausytam, nediskriminuojamam ir geriausių vaiko interesų užtikrinimo principais.

7. Veiksmų planas įgyvendina Jungtinių Tautų Vaiko teisių komiteto Lietuvai pateiktas rekomendacijas dėl Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos nuostatų įgyvendinimo Lietuvoje, kurių įgyvendinimo priemonių planui 2014 m. liepos 4 d. protokoliniu sprendimu pritarė Tarpžinybinė vaiko gerovės taryba, sudaryta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. A1-176 „Dėl Tarpžinybinės vaiko gerovės tarybos sudarymo ir jos veiklos nuostatų patvirtinimo“.

II SKYRIUS SITUACIJOS ANALIZĖ

8. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2011 m. atlikus gyventojų surašymą Lietuvoje buvo užfiksuota 861,4 tūkst. šeimų, kurias sudaro 2 607,8 tūkst. asmenų. 54,2 proc. šeimų sudarė vienos šeimos namų ūkiai, susidedantys iš sutuoktinių ar sugyventinių poros be vaikų, sutuoktinių ar sugyventinių poros su vaikais ar vieno iš tėvų su vaikais. 44,1 proc. šeimos namų ūkių sudarė kitokios šeimos.

9. 1,7 proc. visų šeimos namų ūkių sudarė dviejų ir daugiau šeimų namų ūkiai. 41,3 proc. šeimų sudarė 2 asmenys, 28,1 proc. – 3 asmenys, 21,3 proc. – 4 asmenys, 9,3 proc. – 5 ir daugiau asmenų. 2011 m. Lietuvoje gyveno 362,7 tūkst. šeimų su vaikais iki 18 metų (42,1 proc. visų šeimų). Iš jų 58,2 proc. šeimų augino po vieną vaiką, 33,7 proc. šeimų – po 2 vaikus, 8,1 proc. šeimų – po 3 ir daugiau vaikų. Vidutinis šeimos dydis siekė 3,03 asmens.

10. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2014 m. veiklos ataskaitoje nurodė, kad savivaldybių administracijų vaiko teisių apsaugos skyriai vien 2014 m. civilinėse bylose atstovavo daugiau nei 9 tūkst. vaikų, dėl kurių teisių ir teisėtų interesų užtikrinimo šeimoje teikė teismams išvadas ir kitus reikalingus dokumentus. Tai rodo, kad asmenys ir (ar) šeimos dažnai patiria krizių dėl vaikų auklėjimo, skyrybų, šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimo, netekčių, negalių ir kitų socialinės rizikos veiksnių, kuriems mažinti šeimoms reikalinga įvairiapusė pagalba.

11. Lietuvai yra būdingas aukštas skurdo ir socialinės atskirties lygis. Kaip nurodoma 2014 m. Lietuvos statistikos metraštyje, su materialiniu nepriteklumi 2013 m. susidūrė 31,7 proc., o su dideliu materialiniu nepriteklumi – 16 proc. gyventojų. Skurdo priežastys gali būti labai įvairios ir

tarpusavyje susijusios, be to, vaikai visada patiria didesnę skurdo riziką nei tėvai, nes skurdi aplinka gali daryti didesnę neigiamą įtaką vaikams, todėl ypač svarbu įvairiomis priemonėmis ją mažinti.

12. Šeimų gerovę neigiamai veikia aukštas smurto artimoje aplinkoje lygis. 2014 m. atlikto viešosios nuomonės tyrimo duomenimis, 18,4 proc. respondentų patiria arba yra anksčiau patyrę smurtą artimoje aplinkoje. Šio smurto liudininkais ir nukentėjusiais neretai tampa ir vaikai.

13. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, apie 40 proc. vaikų nedalyvauja ikimokyklinio ugdymo programose. 2015 m. pradžioje Lietuvoje buvo apie 178,9 tūkst. vaikų nuo 1 iki 6 m. amžiaus, o ikimokyklinio ugdymo programose dalyvavo apie 110,1 tūkst. vaikų. 2013 m. šalyje šimtui 1–6 metų amžiaus vaikų ikimokyklinio ugdymo įstaigose teko 64 vietos (2012 m. – 62), o šimtui šias įstaigas lankančių vaikų teko 103 vietos. Didelė ikimokyklinio ugdymo programose nedalyvaujančių vaikų dalis reiškia, kad dalis tėvų dėl savo šeimos įsipareigojimų negali dalyvauti darbo rinkoje, dalis vaikų, tuo metu, kai tėvai dirba, yra netinkamai prižiūrimi ar visiškai neprižiūrimi.

14. Tinkamai spręsti šeimoms iškylančias problemas galėtų padėti kompleksiškai teikiamos paslaugos šeimai, tačiau tokios paslaugos potencialiems gavėjams dažnai yra neprieinamos ar sunkiai prieinamos dėl didelio atstumo iki paslaugų teikimo vietų, viešojo transporto trūkumo, ypač kaimo vietovėse, nepakankamų pajamų, sunkumų derinant šeimos ir darbo įsipareigojimus, vaikų priežiūros paslaugų trūkumo, darbdavių požiūrio (nepasitenkinimo, kad darbuotojas turi rūpintis priklausomais šeimos nariais), žinių apie teikiamas paslaugas ir jų naudą bei socialinių įgūdžių stoka, patiriama beviltiškumo būseną, tėvų ir (ar) vaikų negalia. Savivaldybės ir nevyriausybinės organizacijos stokoja žinių apie partnerių teikiamas paslaugas, kvalifikacijos, reikalingos tinkamai teikti paslaugas; pastebimas kvalifikuotų specialistų trūkumas, ypač regionuose, todėl paslaugos dažnai teikiamos fragmentiškai, jų poveikis yra nereikšmingas, nepakankamai racionaliai naudojamos šioms paslaugoms teikti skiriamos lėšos.

15. Pagal šiuo metu susiformavusią praktiką, pagalba krizėje esančiam vaikui ir šeimai dažnai apsiriboja administraciniais sprendimais, procedūriniais veiksmais ir jų įgyvendinimo kontrole, todėl vaikas dažnai paimamas iš šeimos, kai situacija tampa kritinė, šeimai laiku nesuteikus reikiamos pagalbos. Tai lemia, kad kasmet Lietuvoje per 2 tūkst. vaikų paimami iš tėvų, nustatant vaikams globą (rūpybą).

16. Vienas iš svarbių aspektų, skatinančių plėtoti paslaugų šeimai teikimą, yra Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pakeitimo įstatymo projekte pateiktos nuostatos, numatančios didinti vaiko atstovų pagal įstatymą atsakomybę už saugios, vaiko visapusiškam ir harmoningam vystymuisi tinkamos socialinės aplinkos kūrimą, rūpinimąsi vaiko sveikata, jo dvasiniu ir moraliniu vystymusi, pažintinių ir socialinių gebėjimų ugdymu. Įstatymo projekte numatoma, kad vaiko atstovai pagal įstatymą turės pasirūpinti, kad vaikas, iki pradės mokytis pagal pradinio ugdymo programą, neliktų be vyresnių kaip 14 m. asmenų priežiūros, o pradėjęs mokytis vaikas iki 14 m. amžiaus neliktų be vyresnių asmenų priežiūros naktį (nuo 22 val. iki 6 val.). Šios įstatymo nuostatos grindžiamos mokslininkų pastebėjimais, kad viena svarbiausių tėvų pareigų – suteikti vaikui saugią aplinką ir užtikrinti tinkamą jo priežiūrą.

17. Lietuvoje pastaraisiais metais yra padaryta pažanga teikiant įvairias paslaugas šeimai. Įgyvendinant Vaiko globos (rūpybos) sistemos reorganizavimo strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1193 „Dėl Vaiko globos (rūpybos) sistemos reorganizavimo strategijos ir jos įgyvendinimo priemonių 2007–2012 metų plano patvirtinimo“, ir Vaiko gerovės 2013–2018 m. programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. A1-547 „Dėl Vaiko gerovės 2013–2018 m. programos patvirtinimo“, organizuojamas kompleksinių paslaugų teikimas krizinėse situacijose esantiems tėvams, auginantems vaikus, ugdant tėvų socialinius ir

pozityviosios tėvystės įgūdžius ir teikiant prioritetą ankstyvųjų šeimos krizių prevencijai, kasmet remiant projektus, kuriuos vykdo savivaldybių socialinės paramos ar krizių centrai bei nevyriausybinių organizacijos. 2014 m. metais 32 projektų vykdytojai kompleksinę pagalbą suteikė 2 265 asmenims, esantiems krizinėje situacijoje, iš viso 990 šeimų, 1 085 vaikams. Kompleksinę pagalbą gavo asmenys iš 23 Lietuvos savivaldybių. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija remia nevyriausybinių organizacijų, dirbančių šeimos gerovės srityje, veiklos projektus. Šios organizacijos 2014 m. organizavo daugiau nei 2,7 tūkst. įvairaus pobūdžio veiklų šeimoms, sužadėtiniams ir pavieniams asmenims, projektų veiklose dalyvavo daugiau nei 25 tūkst. asmenų.

18. Šeimos, bendradarbiaudamos su nevyriausybėmis organizacijomis, imasi iniciatyvos teikti lanksčias vaikų priežiūros paslaugas: priežiūros nedidelės vaikų grupės vieno iš tėvų namuose, bendruomenių centruose, nevyriausybiniuose organizacijose ir pan. Šiomis iniciatyvomis plėtojamos lanksčios vaikų priežiūros formos, joms įgyvendinti reikalingi santykinai nedideli ištekliai, šių iniciatyvų įgyvendinimo patirtis gali būti perimama ir pritaikoma.

19. Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, svarbu pasiūlyti ir suteikti šeimai kompleksines paslaugas, siekiant įgalinti šeimas, kol dar nėra iškilusios problemos arba kol iškilusios šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimo, vaikų psichosocialinės raidos, tarpusavio santykių šeimoje ir kitos problemos dar nėra įsisenėjusios, kad būtų galima išvengti su minėtomis problemomis susijusios bedarbytės, skurdo, vaikų nepriežiūros, nevaldomų įtampų šeimos narių tarpusavio santykiuose ir kt.

20. Teikiamos paslaugos šeimai turi būti kompleksiškos, lanksčios, teikiamos racionaliai panaudojant turimus išteklius. Teikiant paslaugas būtinas sisteminis požiūris, apimantis padėties identifikavimą, informavimą, konsultavimą, nuoseklų, intensyvų, individualų darbą ar darbą grupėse, visų reikalingų pagalbos išteklių, esančių ir savivaldybės, ir nevyriausybinių organizacijų žinioje, panaudojimą, socialinių ir asmeninių kompetencijų, įgūdžių ir reikalingos patirties perdavimą, veiklos koordinavimą su teikiamomis socialinėmis, švietimo, sveikatos, teisinėmis paslaugomis, bendruomenių teikiama pagalba ir kita organizuojama veikla.

20¹. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 152 „Dėl valstybės lygio ekstremalios situacijos paskelbimo“ paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija visoje šalyje dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) plitimo grėsmės, o Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ nuo 2020 m. kovo 16 d. visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbtas trečias (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygis bei karantinas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje ir patvirtintas karantino režimas, siekiant apsaugoti gyventojus ir aplinką nuo COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) įvežimo ir išplitimo, taip pat išvengti naujo sergamumo COVID-19 liga (koronaviruso infekcija) protrūkio šalies teritorijoje. Patvirtinus karantino režimą, buvo nustatytos specialios asmenų darbo, gyvenimo, poilsio, judėjimo, ūkinės ir kitokios veiklos sąlygos ir tvarka, kiti apribojimai. COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) sukelta krizė turėjo reikšmingų neigiamų padarinių šalies ekonomikai, socialinei aplinkai, paveikė darbo rinką, sustabdė dalies administracinių ir viešųjų paslaugų, kurių dėl objektyvių priežasčių nebuvo galimybių teikti nuotoliniu būdu, teikimą. COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) pandemija iškėlė netikėtus ir sistemiskai naujus iššūkius visoms valstybės gyvenimo sritims ir prisidėjo prie valstybės institucijų vaidmens didėjimo. Šis laikotarpis atskleidė poreikį didinti esamų paslaugų aprėptį, įvertinti ir koreguoti paslaugų teikimo formų įvairovę, kurti naujas ir papildomas paslaugas, atsižvelgiant į individualius kiekvieno paslaugos gavėjo poreikius. Taikant karantino režimą visoje valstybės teritorijoje, tam tikrose jos teritorijos dalyse ir (ar) atskiruose ekonominės veiklos sektoriuose,

organizuojant administracinių ir viešųjų paslaugų teikimą, svarbiausias tikslas yra asmenų, priklausančių COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) pacientų rizikos grupei, apsauga bei būtinų jiems paslaugų teikimo užtikrinimas.

Papildyta punktu:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

20². Prisitaikant prie karantino režimo sąlygų, organizuojant valstybės veiklas, būtina pagalba tiems asmenims, kurie priklauso didesnės rizikos susirgti sunkia COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) forma grupei. 2019 m. pradžioje šalyje gyveno 552,4 tūkst. (19,8 proc.) pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių. Asmenys, turintys negalią, 2019 m. sudarė 8,4 proc. visų šalies gyventojų, t. y. jų buvo per 236 tūkst. Vaikai, turintys negalią, sudarė 3 proc. visų Lietuvoje gyvenančių vaikų. Visi asmenys, ypač tie, kurie priklauso didesnės rizikos susirgti sunkia COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) forma grupei, pandemijos metu susiduria su daugybe kasdienių iššūkių, nes, esant nepalankioms ekonominėms sąlygoms ir (ar) ekstremaliajai situacijai, neretai ištinka įvairios krizės – finansinė, nedarbo, nesėkmingos pastangos suderinti šeimos ir darbo įsipareigojimus ir kt. Jos kelia įtampą, nerimą dėl ateities ir neigiamai veikia asmens ir (ar) jo šeimos gyvenimo kokybę.

Papildyta punktu:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

III SKYRIUS

VEIKSMŲ PLANO TIKSLAS, UŽDAVINIAI, KOMPLEKSINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO PRINCIPAI

21. Veiksmų plano tikslas – sudaryti sąlygas šeimai gauti kompleksškai teikiamas paslaugas, užtikrinant paslaugų prieinamumą kuo arčiau šeimos gyvenamosios vietos, siekiant įgalinti šeimą įveikti iškilusias krizes bei derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus.

22. Veiksmų plano uždaviniai:

22.1. įgalinti šeimą ir (ar) asmenį spręsti krizines situacijas, susijusias su fizinių, emocinių, saugumo, socialinių, vaikų ugdymo, tarpusavio santykių, orumo, saviraiškos poreikių patenkinimu;

22.2. vykdyti prevencinę veiklą bendruomenėse, ugdant ir skatinant pilietiškumą bei bendruomeniškumą;

22.3. užtikrinti būtinuosius šeimų (asmenų) poreikius karantino, riboto karantino ar ekstremaliosios situacijos metu, kai dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) protrūkio ar epidemijos visoje šalyje, tam tikrose jos teritorijose ir (ar) objektuose taikomos visuomenės sveikatos saugos priemonės riboja įprastą Lietuvos Respublikos įstatymuose numatytų viešųjų paslaugų teikimą ir socialiai pažeidžiamiems asmenims sukelia nenumatytus kasdienio gyvenimo sunkumus.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-645](#), 2016-12-02, paskelbta TAR 2016-12-05, i. k. 2016-28207

23. Kompleksinės paslaugos teikiamos vadovaujantis šiais principais:

23.1. individualumo – kompleksškai teikiamos paslaugos atitinka individualius šeimos poreikius;

23.2. įgalinimo – kompleksškai dirbama su šeima ir jos aplinka, kad šeimos nariai sąmoningai priimtų atsakomybę už savo sprendimus bei savo gyvenimo kūrimą;

23.3. prieinamumo – paslaugų organizavimas vykdomas kuo arčiau gavėjo gyvenamosios vietos, įtraukiant bendruomenę ir vykdant savanorišką veiklą, prireikus ir turint galimybių – atvykstant į paslaugos gavėjo gyvenamąją vietą;

23.4. tarpinstitucinio bendradarbiavimo – įgyvendinant projektus valstybės bei vietos savivaldos institucijos, nevyriausybinės organizacijos ir verslo subjektai bendradarbiauja, siekiant suteikti kokybiškas projektu finansuojamas paslaugas kuo didesniai gavėjų skaičiui;

23.5. informatyvumo ir visuomenės vertybių puoselėjimo – informacija apie kompleksiskai teikiamas paslaugas yra viešinama per informacines priemones ir orientuojama į visuomenės vertybines nuostatas puoselėjant šeimą;

23.6. papildomumo – švietimo, sveikatos priežiūros ir kitos socialinėms paslaugoms nepriskiriamos paslaugos, reikalingos užtikrinant kompleksiskai teikiamas paslaugas tikslinei grupei, yra finansuojamos teisės aktuose, reglamentuojančiuose švietimo, sveikatos ir kitų paslaugų finansavimą, nustatyta tvarka;

23.7. kompleksiskumo – turi būti derinamas ir užtikrinamas įvairių rūšių paslaugų šeimai teikimas.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

IV SKYRIUS

TEIKIAMŲ PASLAUGŲ REIKALAVIMAI

24. Veiksmų plano tikslinė grupė – Lietuvos Respublikos piliečiai ir asmenys, turintys ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi Europos Sąjungoje.

25. Įgyvendinant Veiksmų planą, gali būti finansuojamos:

25.1. kompleksiskai teikiamos paslaugos šeimai:

25.1.1. pozityviosios tėvystės mokymai – paslaugos, teikiamos šeimoms, norinčioms tobulinti ar įgyti tėvystės įgūdžių, siekiant išugdyti geriausias tėvų ir vaikų savybes bei padėti jiems atskleisti savo gebėjimus ir galimybes;

25.1.2. psichosocialinė pagalba – pagalba asmenims, išgyvenantiems krizę ar patyrusiems traumuojančius emocinius išgyvenimus (ligas, netektis, skyrybas ir kt.), ir jų šeimoms, artimiesiems, apimanti socialinę, psichologinę, psichoterapinę pagalbą, sielovadą, taip pat pagalbą įveikiant priklausomybes nuo psichoaktyviųjų medžiagų, lošimų ir kt.;

25.1.3. šeimos įgūdžių ugdymo ir sociokultūrinės paslaugos – įvairius šeimos gyvenime reikalingus įgūdžius, nuostatas ugdantys grupių užsiėmimai, šeimų klubų veikla, mokymai šeimos finansų planavimo ir valdymo srityje, šeimų stovyklų organizavimas, neformalios pagalbos, savanorystės skatinimas ir kt.;

25.1.4. mediacijos paslaugos – paslaugos, teikiamos neteisminiam civilinių ginčų taikinamajam tarpininkavimui, siekiant taikaus ginčų, tarpusavio konfliktų sprendimo;

25.1.5. vaikų priežiūros paslaugos – valandinės vaiko priežiūros paslaugos, kurios gali būti teikiamos ne ilgiau kaip 4 val. per dieną visiems tėvams (tėvams, globėjams), auginantiems vaikus (įvaikius, globotinius) nuo trejų metų amžiaus iki kol vaikas pradės lankyti bendrojo lavinimo įstaigą. Vaikų priežiūros paslaugos teikiamos paslaugų teikėjo numatytose tam tinkamose patalpose nuo 6 iki 22 val.; jei tėvai (tėviai, globėjai) gauna Veiksmų plano 25.1.1–25.1.4 papunkčiuose nurodytas paslaugas ir paslaugų gavimo metu yra poreikis gauti vaiko priežiūros paslaugą, vaiko priežiūros paslauga jiems privalo būti teikiama;

25.1.6. pavėžėjimo paslauga asmenims, dalyvaujantiems Veiksmų plano 25.1.1–25.1.5 papunkčiuose nurodytose veiklose, jei nėra pakankamų galimybių naudotis viešuoju transportu (viešojo transporto visai nėra arba yra jis neužtikrina, kad paslaugų gavėjas laiku atvyktų į paslaugų teikimo vietą ir dėl to jam negali būti suteiktos paslaugos numatyta apimtimi) ar

asmeniniu transportu;

25.2. paslaugų šeimai teikimo organizavimas ir koordinavimas;

25.3. potencialios tikslinės grupės informavimas, konsultavimas apie kompleksiskai teikiamas paslaugas šeimai, įtraukimo į šias paslaugas priemonių vykdymas, tikslinių grupių informavimas apie kitas aktualias savivaldybėje teikiamas paslaugas, vykdomas programas;

25.4. paslaugos šeimoms (asmenims) karantino, riboto karantino ar ekstremaliosios situacijos metu, kai dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) protrūkio ar epidemijos visoje šalyje, tam tikrose jos teritorijose ir (ar) objektuose taikomos visuomenės sveikatos saugos priemonės riboja įprastą Lietuvos Respublikos įstatymuose numatytų viešųjų paslaugų teikimą ir socialiai pažeidžiamiems asmenims sukelia nenumatytus kasdienio gyvenimo sunkumus, siekiant užtikrinti būtinuosius šeimų (asmenų) poreikius, – maisto produktų, medikamentų, higienos ir (ar) kitų būtinų prekių nupirkimo ir (ar) pristatymo paslauga, pagalba sumokant mokesčius asmenims, priklausantiems didesnės rizikos susirgti sunkia COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) forma grupei, senyvo amžiaus (nuo 65 m.) ar negalią turintiems asmenims, neįgalųjų priežiūros ir (ar) užimtumo paslaugos, teikiamos neįgaliesiems iki 21 m., nutrūkus formaliojo ugdymo procesui, kitos būtinuosius šeimos (asmens) poreikius padedančios užtikrinti paslaugos. Šios paslaugos neteikiamos šeimoms (asmenims), kurios (kurie) Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka gauna ar turi teisę gauti atitinkamas socialines paslaugas.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

26. Prireikus paslaugos gali būti teikiamos mobiliu būdu.

27. Savivaldybės administracija turi užtikrinti, kad Veiksmų plano 25.1–25.3 papunkčiuose nurodytų kompleksinių paslaugų šeimai koordinavimas, informacijos apie paslaugas teikimas ir konsultavimas vyktų vieno langelio principu, o vieta, kurioje vykdomos Veiksmų plano 25.2 ir 25.3 papunkčiuose nurodytos veiklos, būtų vadinama Bendruomeniniais šeimos namais ir turėtų viešai matomą iškabą „Bendruomeniniai šeimos namai“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

V SKYRIUS PASLAUGŲ TEIKIMO ORGANIZAVIMAS

28. Už projekto, skirto Veiksmų planui įgyvendinti, parengimą ir tinkamą įgyvendinimą, projekto įgyvendinimo metu numatytų teikti paslaugų šeimai planavimą bei jų teikimo organizavimą atsako pareiškėjai – savivaldybės administracija arba ESFA.

29. Projekte numatytas paslaugas šeimai teikia projekto partneriai, kuriuos atranka pareiškėjai, vadovaudamiesi savo parengta ir patvirtinta projekto partnerių atrankos tvarka. Projektų partnerių atrankos tvarkoje, atsižvelgiant į planuojamų teikti šeimai paslaugų šeimai pobūdį bei apimtį, turi būti numatyti kvalifikaciniai, patirties ir kiti reikalavimai projekto partneriams. Pareiškėjai užtikrina skaidrią, viešą ir objektyviais kriterijais paremtą projekto partnerių atranką.

30. Projekto partneriais gali būti:

30.1. viešieji ir privatieji juridiniai asmenys;

30.2. fiziniai asmenys, vykdanys ūkinę komercinę veiklą;

30.3. nevyriausybinės organizacijos, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme.

31. Savivaldybės administracija, vykdydama partnerių atranką ir planuodama lėšas, turi užtikrinti, kad teikiant Veiksmų plano 25.1–25.3 papunkčiuose nurodytas paslaugas dalyvautų

nevyriausybinių organizacijų. Jų teikiamoms paslaugoms finansuoti turi būti numatyta ne mažiau kaip 75 proc. lėšų, planuojamų Veiksmų plano 25.1–25.3 papunkčiuose numatytoms paslaugoms finansuoti.

32. Savivaldybės administracija, įgyvendindama pagal Veiksmų planą finansuojamą projektą, turi pasirinkti teikti ne mažiau kaip tris iš Veiksmų plano 25.1 papunktyje nurodytų paslaugų rūšių. Prioritetas turi būti teikiamas pozityvios tėvystės mokymams, psichosocialinei pagalbai ir mediacijos paslaugoms.

33. Vienas iš projektų partnerių, įgyvendindamas Veiksmų plano 25.1–25.3 papunkčiuose finansuojamo projekto veiklas, turi vykdyti Bendruomeninių šeimos namų funkcijas. Privalomos vykdyti Bendruomeninių šeimos namų funkcijos (paslaugos) nurodytos Veiksmų plano 25.2 ir 25.3 papunkčiuose. Sprendimą, kuris projekto partneris vykdo Bendruomeninių šeimos namų funkcijas, priima savivaldybės administracija.

34. Veiksmų plano 25.1 papunktyje nurodytų paslaugų šeimai teikimas gali būti organizuojamas vienu iš šių būdų:

34.1. Bendruomeniniai šeimos namai vykdo privalomas Veiksmų plano 25.2 ir 25.3 papunkčiuose nurodytas funkcijas ir teikia visas savivaldybės administracijos pasirinktas finansuoti Veiksmų plano 25.1 papunktyje nurodytas paslaugas šeimai;

34.2. Bendruomeniniai šeimos namai vykdo privalomas Veiksmų plano 25.2 ir 25.3 papunkčiuose nurodytas funkcijas ir teikia dalį savivaldybės administracijos pasirinktų finansuoti Veiksmų plano 25.1 papunktyje nurodytų paslaugų šeimai. Kitas Veiksmų plano 25.1 papunktyje nurodytas savivaldybės administracijos pasirinktas finansuoti paslaugas šeimai teikia kitas (kiti) projekto partneris (partneriai);

34.3. Bendruomeniniai šeimos namai vykdo tik privalomas Veiksmų plano 25.2 ir 25.3 papunkčiuose nurodytas funkcijas. Savivaldybės administracijos pasirinktas finansuoti Veiksmų plano 25.1 papunktyje nurodytas paslaugas šeimai teikia kitas (kiti) projekto partneris (partneriai).

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

VI SKYRIUS

LAUKIAMIE REZULTATAI IR ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

35. Laukiami Veiksmų plano rezultatai – išplėtos kompleksiskai teikiamos paslaugos šeimai savivaldybėje, pagerintas šių paslaugų prieinamumas ir kokybė.

36. Veiksmų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijus – asmenų, gavusių kompleksiskai teikiamas paslaugas šeimai, skaičius – 60 tūkst.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

VII SKYRIUS

VEIKSMŲ PLANO FINANSAVIMAS

37. Už Veiksmų plano įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakinga Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

38. Veiksmų planas finansuojamas Europos socialinio fondo lėšomis pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

39. Projektams įgyvendinti skiriamas finansavimas sudaro iki 100 proc. visų tinkamų

finansuoti projektų išlaidų.

40. Projektui įgyvendinti skiriama pradinė lėšų suma apskaičiuota taip: 20 proc. Veiksmų planui įgyvendinti skirtos lėšų sumos dalijama lygiomis dalimis visoms savivaldybėms, o likusi 80 proc. lėšų dalis paskirstoma savivaldybėms proporcingai pagal gyventojų skaičių, nurodytą Lietuvos statistikos departamento lentelėje „Nuolatinių gyventojų skaičius pagal amžiaus grupes apskrityse ir savivaldybėse 2016 m. (išankstiniai duomenys)“. Kiekvienai savivaldybei pradinė maksimali galima skirti lėšų suma nurodyta Veiksmų plano priede. Vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“, 20 skirsnio nuostatomis, įgyvendinamiems projektams gali būti skiriamas papildomas finansavimas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

41. Projektų planavimas, vertinimas, atranka ir įgyvendinimas vykdomi vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“.

42. Galutinį sprendimą dėl finansavimo skyrimo projektams įgyvendinti priima Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras, vadovaudamasis įgyvendinančiosios institucijos Europos socialinio fondo agentūros parengta projektų tinkamumo finansuoti vertinimo ataskaita.

Kompleksiškai teikiamų paslaugų
šeimai 2016–2020 m. veiksmų plano
priedas

**LĖŠŲ PASKIRSTYMAS KOMPLEKSIŠKAI TEIKIAMŲ PASLAUGŲ ŠEIMAI
2016–2023 M. VEIKSMŲ PLANUI ĮGYVENDINTI**

Eil. Nr.	Savivaldybė	Pradinė maksimali projektui įgyvendinti galimų skirti lėšų suma, Eur
1.	Akmenės r. sav.	192 626
2.	Alytaus m. sav.	389 549
3.	Alytaus r. sav.	227 823
4.	Anykščių r. sav.	221 570
5.	Birštono sav.	95 873
6.	Biržų r. sav.	219 601
7.	Druskininkų sav.	190 053
8.	Elektrėnų sav.	210 916
9.	Ignalinos r. sav.	166 255
10.	Jonavos r. sav.	323 685
11.	Joniškio r. sav.	206 257
12.	Jurbarko r. sav.	232 124
13.	Kaišiadorių r. sav.	254 991
14.	Kalvarijos sav.	136 789
15.	Kauno m. sav.	1 814 955
16.	Kauno r. sav.	594 963
17.	Kazlų Rūdos sav.	143 089
18.	Kėdainių r. sav.	358 079
19.	Kelmės r. sav.	238 494
20.	Klaipėdos m. sav.	974 627
21.	Klaipėdos r. sav.	383 847
22.	Kretingos r. sav.	299 974
23.	Kupiškio r. sav.	177 366
24.	Lazdijų r. sav.	190 329
25.	Marijampolės sav.	405 336
26.	Mažeikių r. sav.	391 606
27.	Molėtų r. sav.	181 216
28.	Neringos sav.	88 254
29.	Pagėgių sav.	119 953
30.	Pakruojo r. sav.	193 481
31.	Palangos m. sav.	161 561
32.	Panevėžio m. sav.	619 025
33.	Panevėžio r. sav.	285 669
34.	Pasvalio r. sav.	220 609
35.	Plungės r. sav.	278 836
36.	Prienų r. sav.	232 786

37.	Radviliškio r. sav.	294 712
38.	Raseinių r. sav.	271 605
39.	Rietavo sav.	117 134
40.	Rokiškio r. sav.	255 020
41.	Škuodo r. sav.	176 369
42.	Šakių r. sav.	244 513
43.	Šalčininkų r. sav.	259 837
44.	Šiaulių m. sav.	674 042
45.	Šiaulių r. sav.	313 934
46.	Šilalės r. sav.	213 828
47.	Šilutės r. sav.	311 507
48.	Širvintų r. sav.	164 766
49.	Švenčionių r. sav.	218 153
50.	Tauragės r. sav.	309 574
51.	Telšių r. sav.	322 947
52.	Trakų r. sav.	264 145
53.	Ukmergės r. sav.	282 564
54.	Utenos r. sav.	304 006
55.	Varėnos r. sav.	205 419
56.	Vilkaviškio r. sav.	296 851
57.	Vilniaus m. sav.	3 253 876
58.	Vilniaus r. sav.	628 361
59.	Visagino sav.	186 426
60.	Zarasų r. sav.	168 107
	Iš viso	21 159 863

Priedo pakeitimai:

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas

Nr. [A1-645](#), 2016-12-02, paskelbta TAR 2016-12-05, i. k. 2016-28207

Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2016 m. kovo 10 d. įsakymo Nr. A1-133 „Dėl Kompleksiškai teikiamų paslaugų šeimai 2016–2020 m. veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas

Nr. [A1-931](#), 2020-10-05, paskelbta TAR 2020-10-05, i. k. 2020-20746

Dėl socialinės apsaugos ir darbo ministro 2016 m. kovo 10 d. įsakymo Nr. A1-133 „Dėl Kompleksiškai teikiamų paslaugų šeimai 2016–2020 m. veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo